

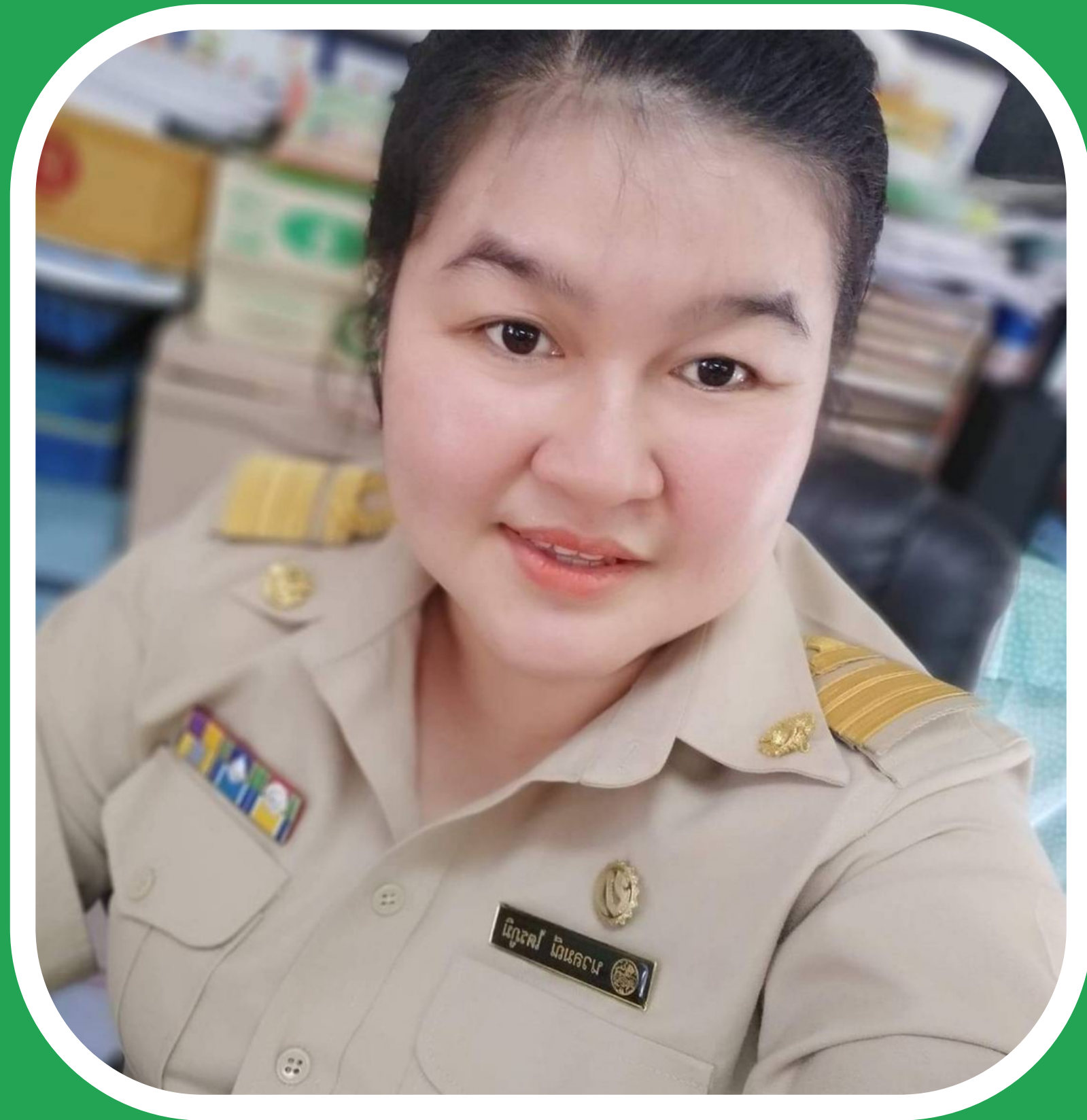
วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

- ด้านการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย (ครูผู้สอน)

นางนวลมณี ไตรภูมิ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเทศบาล ๕ (วัดคลองเรียน)
เทศบาลนครหาดใหญ่
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

การเรียนรู้แบบโครงการ ผ่านรูปแบบ Home-Based Learning เพื่อพัฒนาทักษะ EF ให้กับเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล ๓/๑

Home Based Learning

คือ การทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่
โดยใช้ 3 องค์ประกอบสำคัญได้แก่
พื้นที่ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์
โดยใช้ Focus 3 ประการ
ตามโมเดลการเรียนรู้

banana

กล้วยสุกสุก ๒/1

ความเป็นมาและสภาพปัญหา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ของสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน (Home-Based Learning) โดยออกแบบกิจกรรมการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองอย่างเหมาะสมตามความพร้อมและความแตกต่างของแต่ละครอบครัว

แนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนา

- หลักคิดที่สำคัญในการจัด Home-Based Learning คือ ต้องมีเป้าหมายในการพัฒนาเด็กร่วมกัน และมีข้อสำคัญคือพัฒนาเด็กใน ๓ ฐานหลัก คือ พัฒนาการ ๔ ด้าน พัฒนาการด้านตัวตน (Self) และการพัฒนาทักษะสมอง EF (Executive Functions)
- โรงเรียนเทศบาล ๔ (วัดคลองเรียน) เข้าโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยฯตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ ซึ่งได้กำหนดให้โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการให้เด็กได้ทำโครงการตามความสนใจของเด็กเอง อย่างน้อยปีละ ๑ เรื่อง การเรียนรู้แบบโครงการ เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งซึ่งมุ่งพัฒนาความรู้และทักษะพื้นฐานของผู้เรียนตามความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ

จุดประสงค์และเป้าหมายของการ ดำเนินงาน

๑. เพื่อปรับรูปแบบในการจัดประสบการณ์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) และเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของเด็กปฐมวัย
๒. เพื่อพัฒนาทักษะ EF ให้กับเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาล ๓/๑ ด้วยการเรียนรู้แบบโครงงานผ่านรูปแบบ Home-Based Learning

กระบวนการผลิตผลงาน (Plan)

๑. วิเคราะห์สภาพปัญหาจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)

๒. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ของสถานศึกษาระดับปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. ศึกษารูปแบบและนวัตกรรมปฐมวัย

๔. ศึกษาวิธีการเตรียมการสำหรับครู พ่อแม่ และเตรียมการรองรับระบบการทำงานออนไลน์

๕. ให้ความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงการซึ่งมุ่งพัฒนาความรู้และทักษะพื้นฐานตามความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมไปถึงให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโดยใช้ Home-Based Learning ซึ่งเป็นการสร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นที่บ้าน และความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะสมอง EF (Executive Function) โดยการส่งภาพ/คลิป/บทความผ่านทางกลุ่มไลน์ห้อง

กระบวนการผลิตผลงาน (Do)

จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ๔ ระยะซึ่งแต่ละระยะจะพัฒนาเด็กให้เกิดทักษะ EF ดังนี้

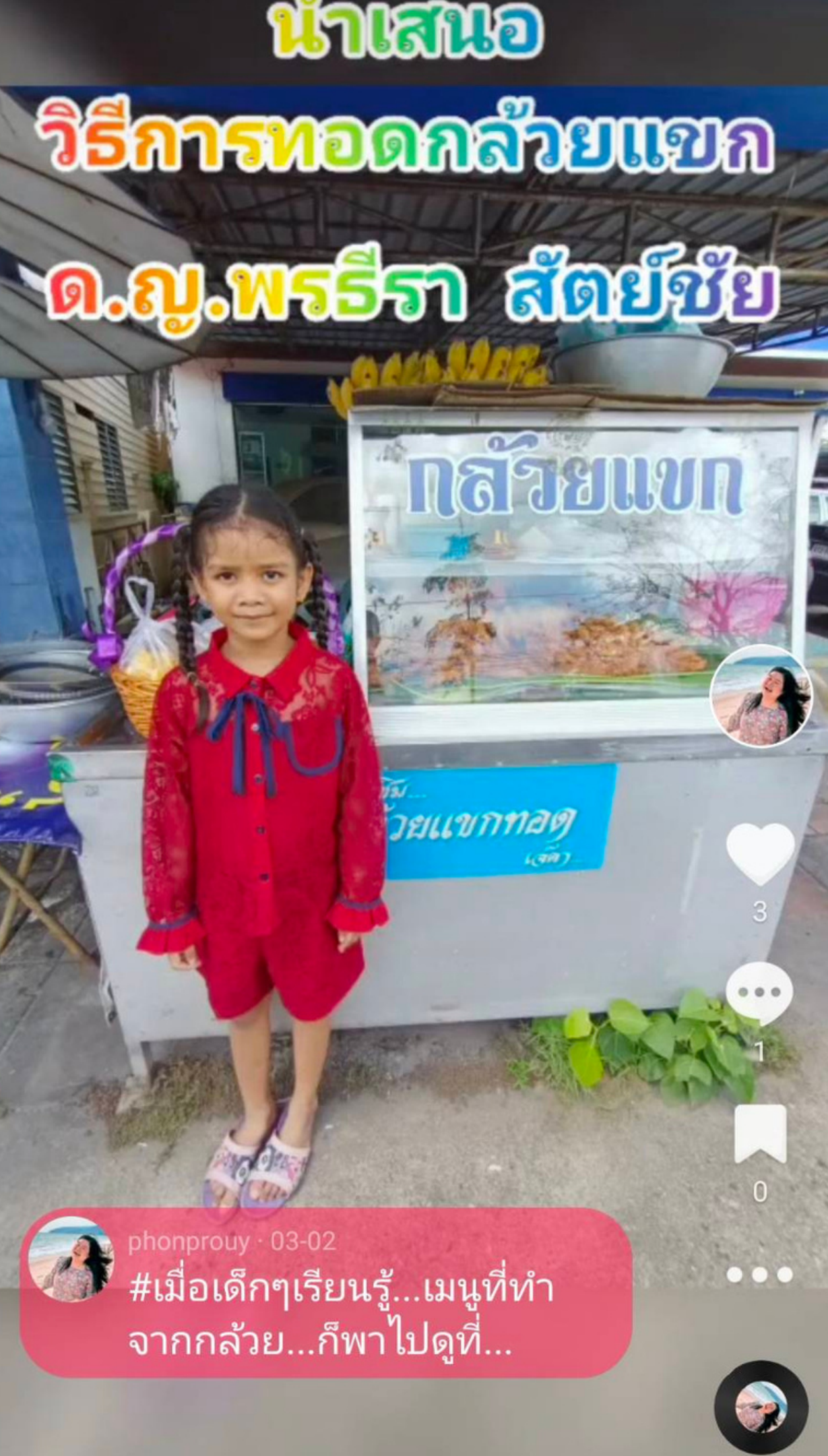
ระยะที่ ๑ กำหนดหัวข้อ (จดจำ)

ระยะที่ ๒ วางแผนการทำโครงงาน (วางแผน เป้าหมาย)

ระยะที่ ๓ ลงมือทำโครงงาน (ริเริ่ม ยับยั้ง ยืดหยุ่น)

ระยะที่ ๔ สรุปลงมือโครงงาน (ตรวจสอบ ควบคุม ประเมิน)

กระบวนการ ผลิตผลงาน (Check)

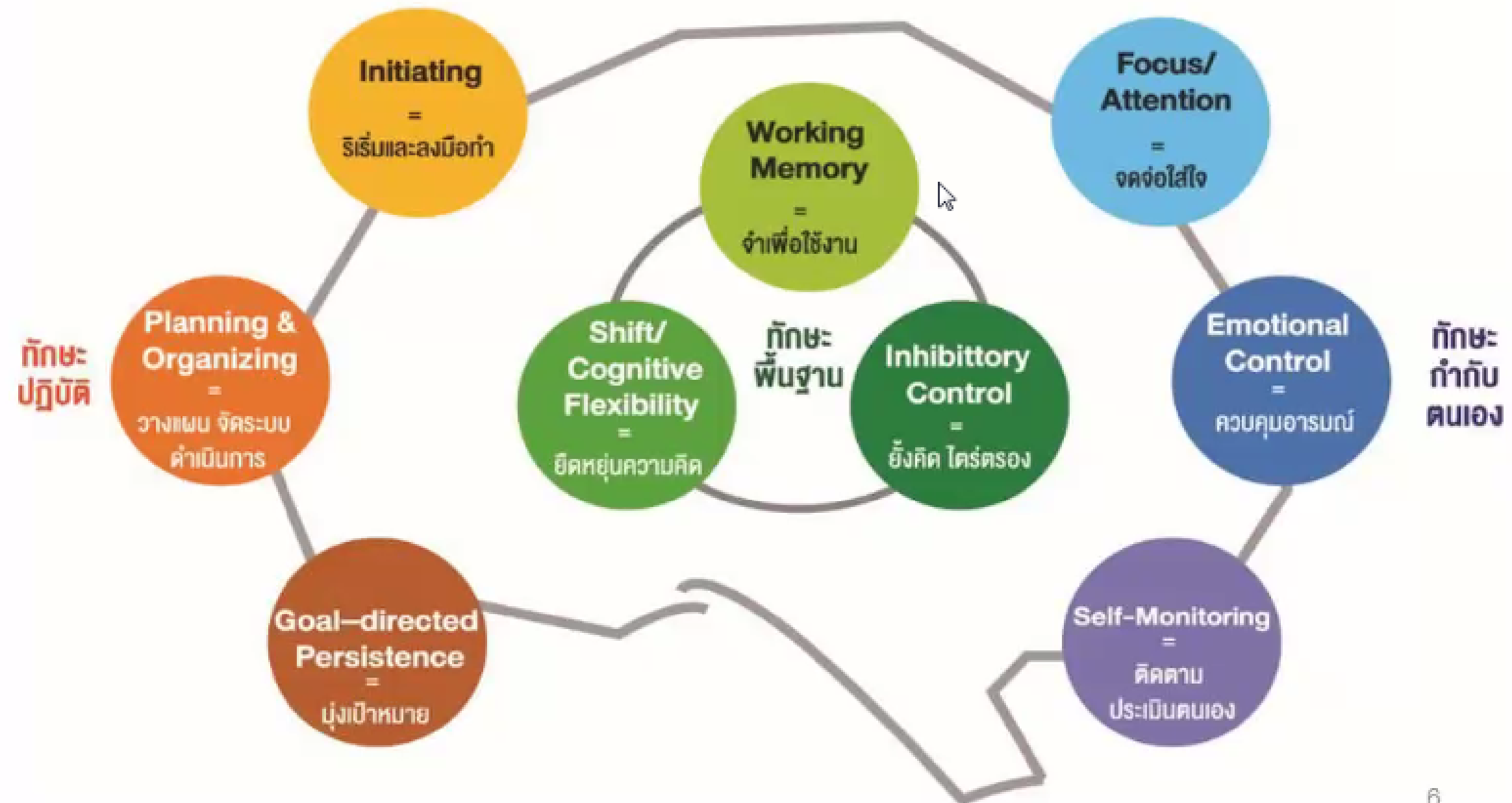
การประเมินพัฒนาการเด็กสังเกตได้จากการให้เด็กพูดให้ฟัง ทำให้ดู แล้วส่งเป็นคลิป/ภาพถ่าย ชิ้นงานทางไลน์กลุ่มห้อง รวมไปถึงการสะท้อนคิดของผู้ปกครองถึงการเรียนรู้แบบโครงการในครั้งนี้ด้วย

Executive Functions ที่เกิดจากการเรียนรู้แบบโครงการ

Executive Function (EF)

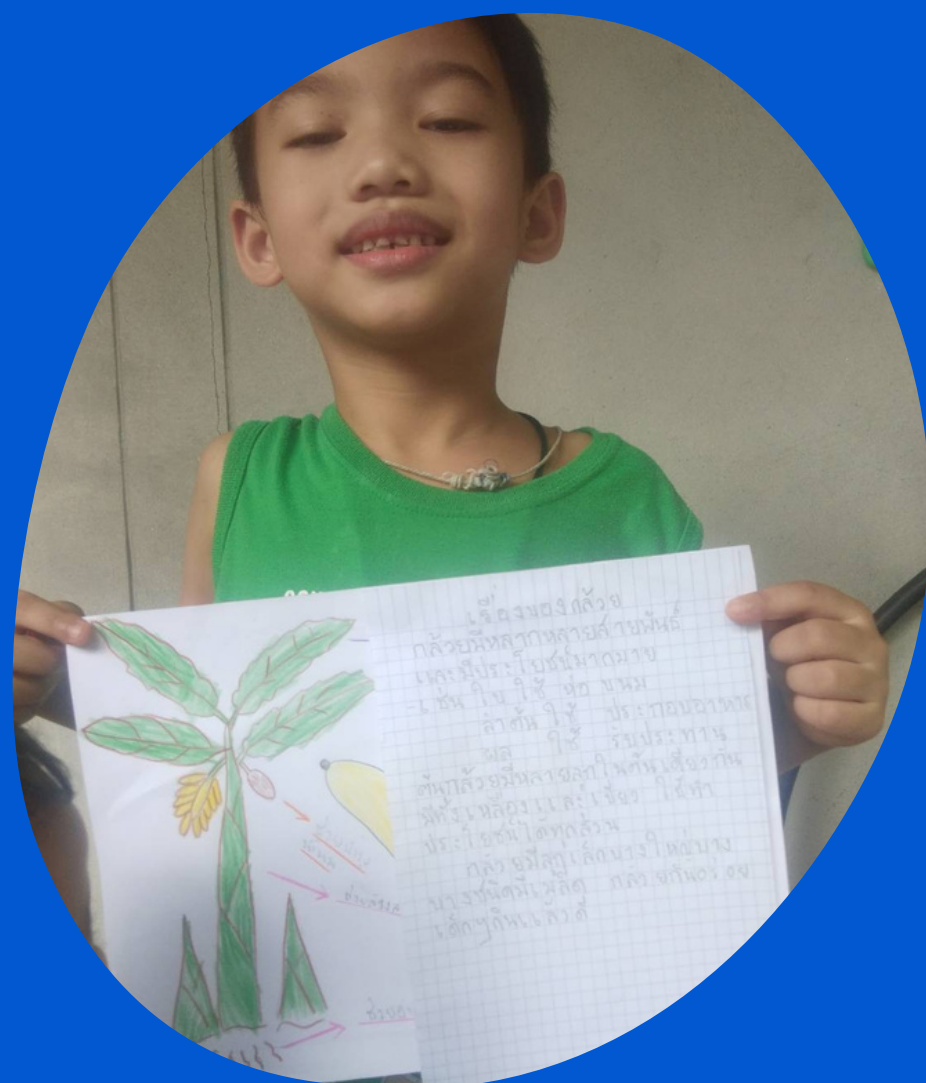
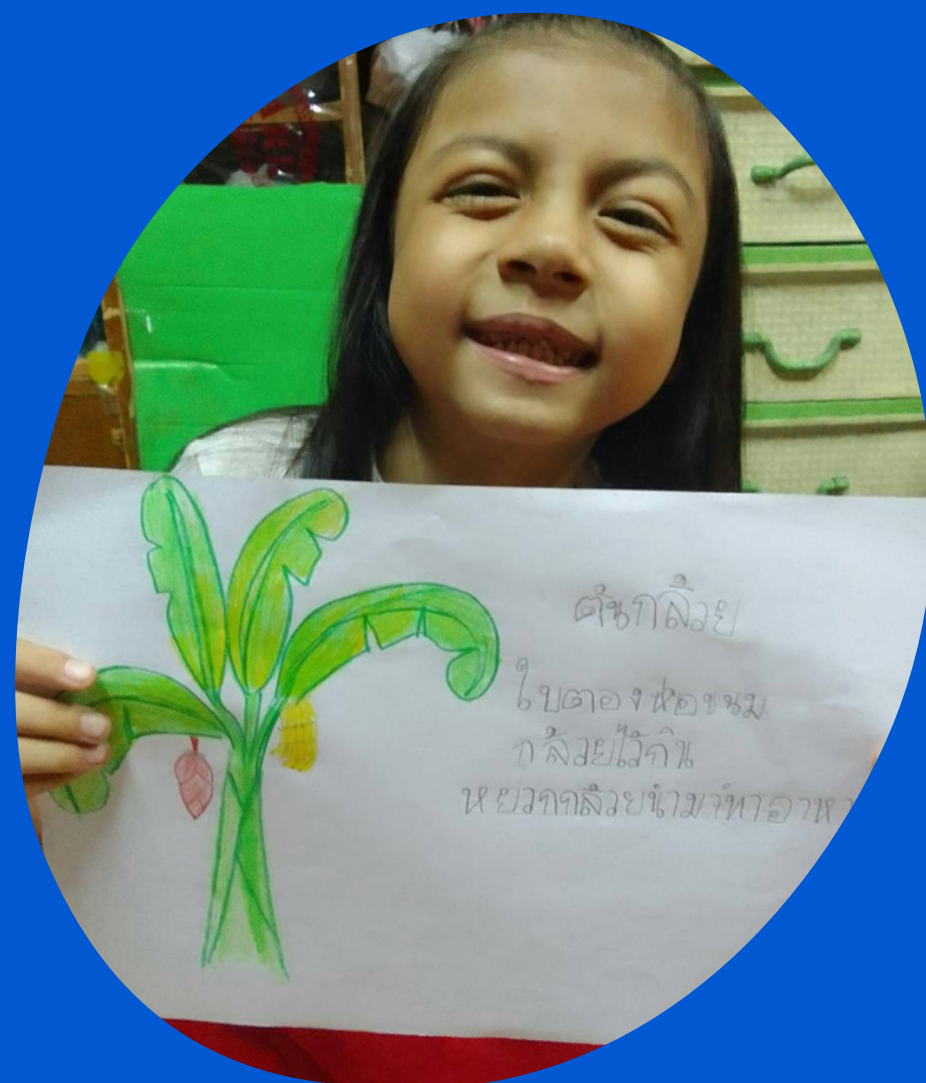
ทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ

คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น อยู่กับคนอื่นเป็น มีความสุขเป็น

๑. ความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)

ในการเรียนแบบโครงงานนั้น เด็กๆ จะต้องนำความรู้ที่ตนเองได้ค้นหา แล้วเชื่อมโยงกับสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันและประสบการณ์เดิม เพื่อนำข้อมูลที่รับรู้ขึ้นมาสู่การลงมือปฏิบัติจริง รวมถึงเพื่อนำมาวิเคราะห์หรือค้นหาคำตอบกับคำถามใหม่ๆ หรือสิ่งที่เด็กสงสัย

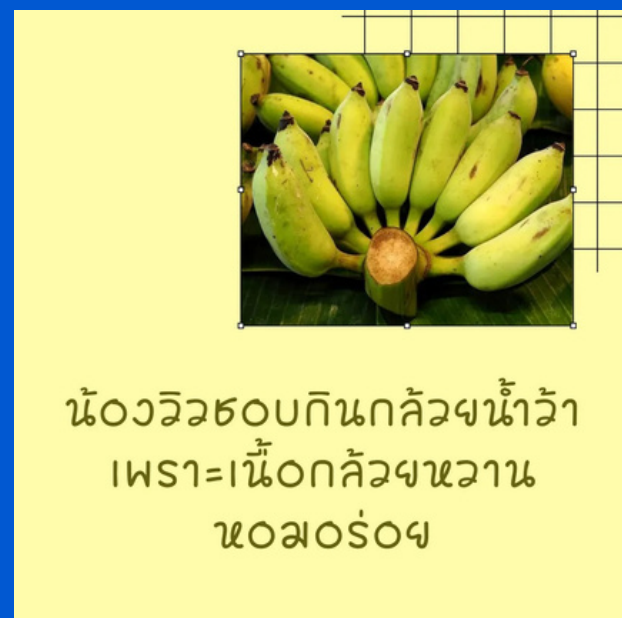
๒. การยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control)

การเขียนแบบโครงงานนั้น จะมีกิจกรรมที่เด็กๆ จะต้องทำร่วมกันตลอดเวลา ในที่นี้จะเป็นการทำร่วมกันระหว่างเด็กกับพ่อแม่ผู้ปกครอง ไม่ว่าจะเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน การทดลอง ดั้งนั้นเด็กๆ จึงจำเป็นต้องมีการยั้งคิดไตร่ตรองเสมอเพื่อให้ตนเองปฏิบัติตามกติกาในการทำกิจกรรมร่วมกัน ว่าใครทำหน้าที่ บทบาทอะไร และในเวลาใด นอกจากนั้นเด็กๆ ยังต้องควบคุมตนเองในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องใช้ความระมัดระวัง

๓. การยืดหยุ่นความคิด (Shift/Cognitive Flexibility)

ในการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมโครงงาน เด็กๆ จะได้เปรียบเทียบจินตนาการและต่อยอดจากความรู้ที่มีอยู่เพื่อสร้างสิ่งใหม่หรือสิ่งที่ใกล้เคียง และเด็กๆ จะต้องยอมรับฟังความคิดเห็นใหม่ๆ ที่ได้จากเพื่อนๆ หรือจากการทดลองค้นคว้าต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโครงงานอีกด้วย

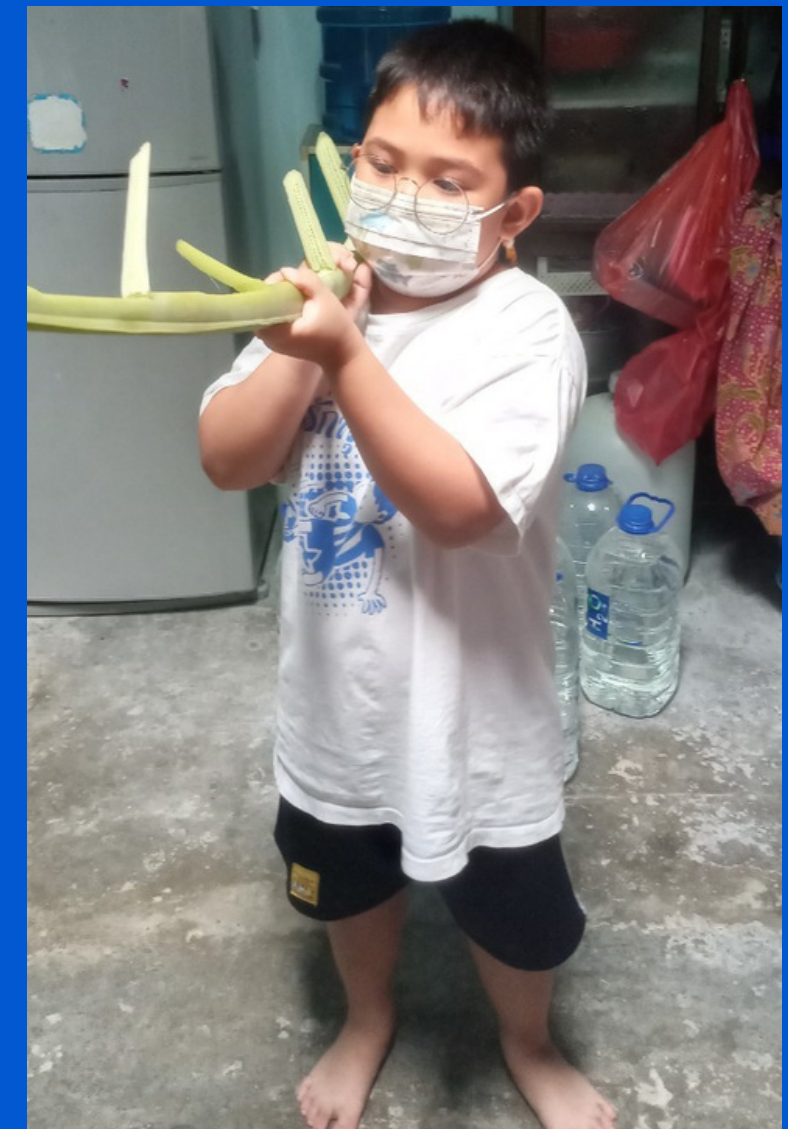
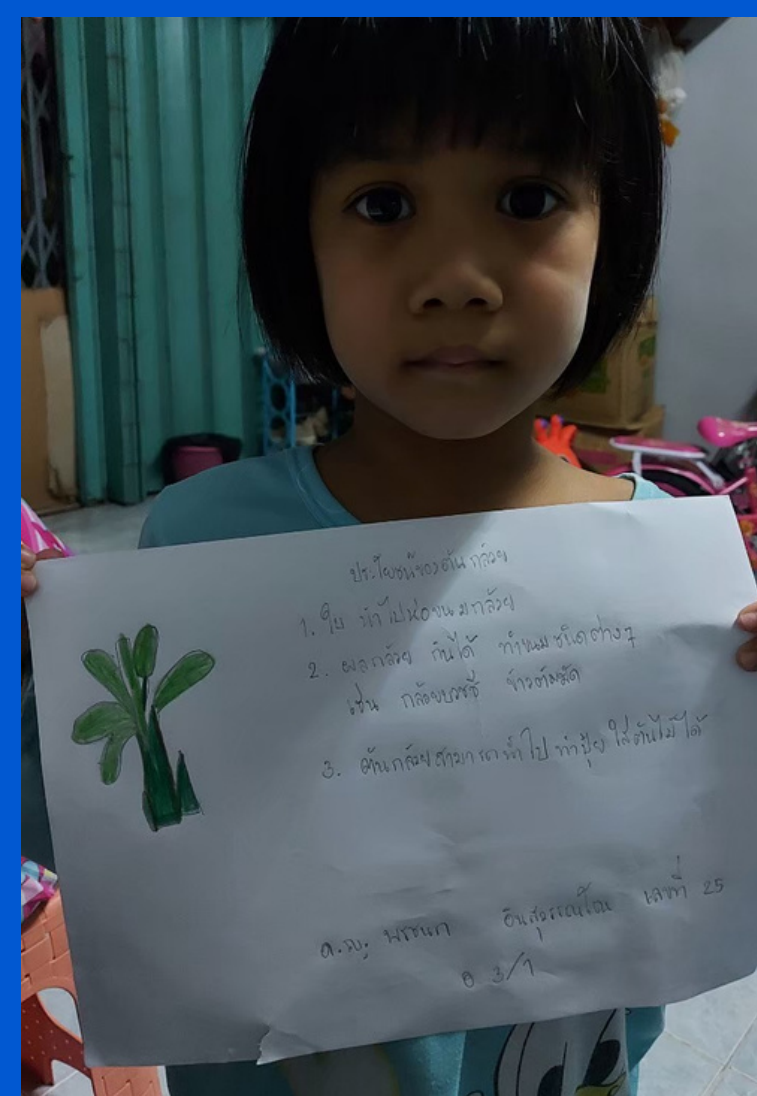
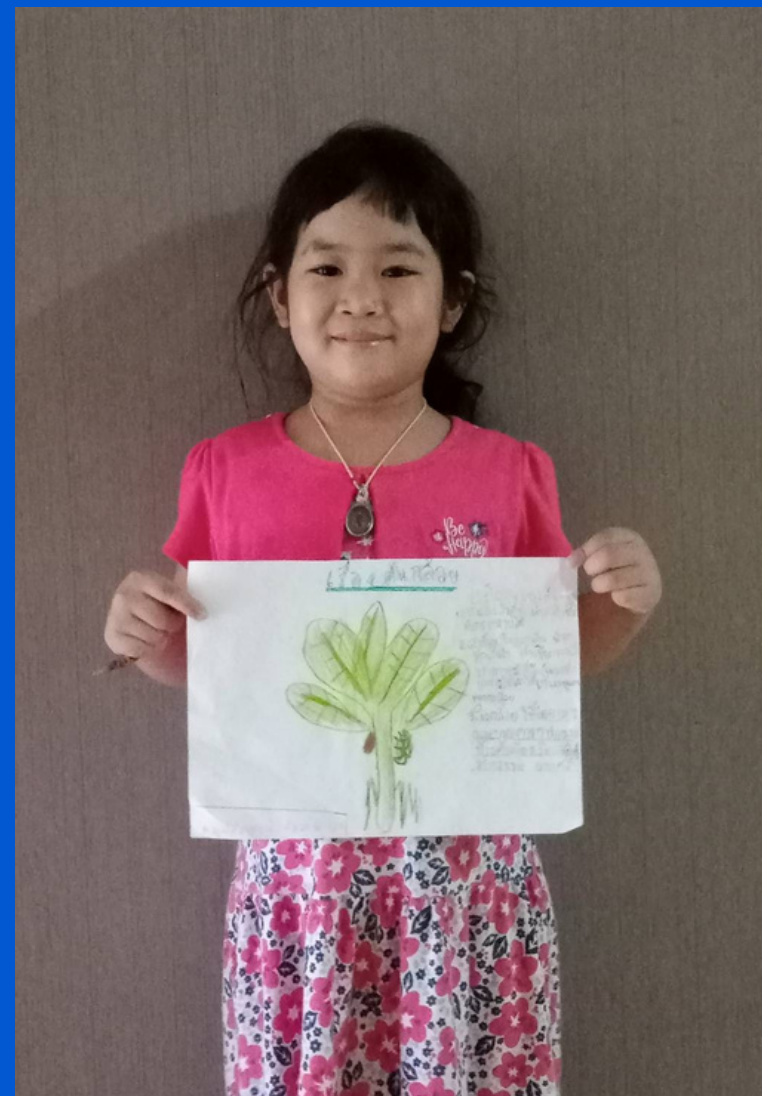

๕. การจดจ่อใส่ใจ (Focus/Attention)

การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมโครงงาน เด็กๆ จะได้ทำกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ไม่ว่าจะเป็นทดลอง การสังเกตการทำงานศิลปะและกิจกรรมอื่นๆ ดังนั้นเด็กๆ จะได้ฝึกฝนทักษะในการจดจ่อ ใส่ใจเพื่อไม่ให้เสียสมาธิในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จ

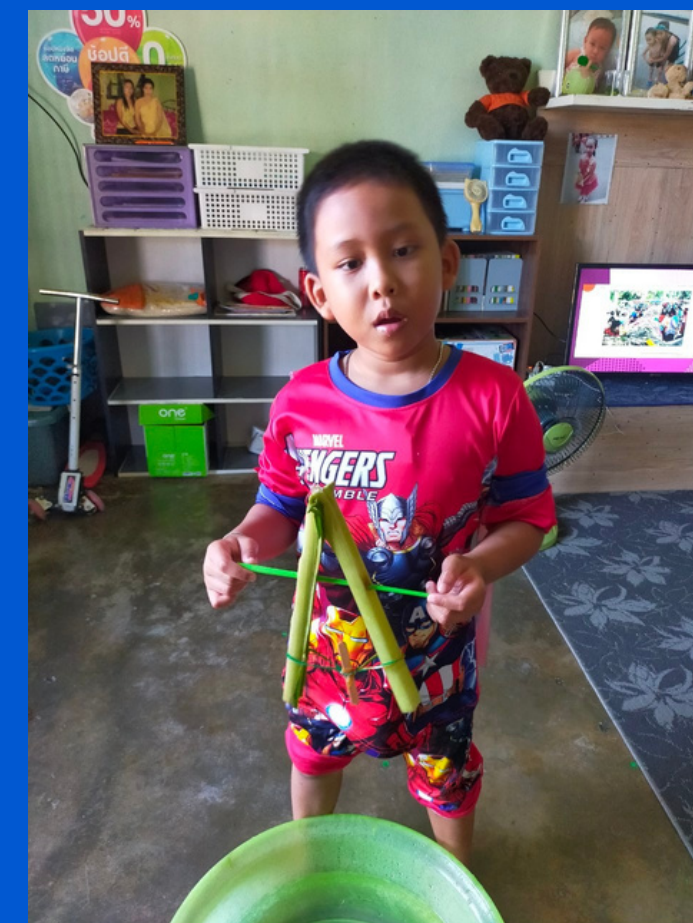
๕. การควบคุมอารมณ์ (Emotion Control)

การเรียนรู้ร่วมกัน การทำงานร่วมกัน ทำให้เด็กๆ ได้เรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง เช่น เมื่อคุณครูส่งกิจกรรมไปให้เด็กๆ จะต้องให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองในการทำกิจกรรมตามที่คุณครูมอบหมาย ให้ความร่วมมือในการถ่ายภาพเนื่องจากเด็กบางคนอาจจะงอแงหรือไม่ชอบถ่ายภาพ

๖. การติดตามประเมินตนเอง (Self-Monitoring)

การทำงานหรือสร้างสรรค์ชิ้นงานของเด็กๆ ไม่ได้ลงเอยด้วยความสำเร็จทุกครั้ง เด็กๆ จึงมีโอกาที่จะวิเคราะห์สิ่งที่ทำและผลงานตนเองและพัฒนาชิ้นงานจนเป็นที่พอใจ

๗. การริเริ่มและลงมือทำ (Initiating)
๘. การวางแผนและจัดการทำงานให้สำเร็จ
(Planning and Organizing)
๙. การมุ่งเป้าหมาย
(Goal-Directed Persistence)

การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมโครงงาน เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้เด็กริเริ่ม วางแผนและลงมือทำ เปิดโอกาสให้เด็กได้ลองผิดลองถูก จนเกิดผลงานหรือเกิดบทสรุปของการเรียนรู้จากการลงมือทำ

ผลสัมฤทธิ์

จากการวิเคราะห์ระดับคุณภาพ ก่อนใช้นวัตกรรมและหลังใช้นวัตกรรม พบว่า ในภาพรวมเด็กแสดงพฤติกรรมที่เป็นการพัฒนาทักษะสมอง EF (Executive Functions) เพิ่มขึ้นจากเดิม

ขอบคุณค่ะ